

**รากฐานท้องถิ่น จากฐานเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม
กับ พัฒนาการของชุมชน (เมืองและชนบท)**

พีรพล อิศรภักดี และ นฤมล ธีรวัฒน์
สาขาวิชาประวัติศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์

**ท้องถิ่น :
โครงสร้างเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมชนบทและเมือง**

สังคมเกษตรกรรมก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม

- ◎ ชุมชนหมู่บ้าน
- ◎ เมือง

ชุมชนหมู่บ้าน : ทั่วโลกมีชุมชนหมู่บ้าน
ลักษณะร่วม

- ◎ การผลิตมีความพอเพียงในตัวเองสูง, แลกเปลี่ยนระดับชุมชน
- ◎ มีความผูกพันในระบบเครือญาติ
- ◎ มีขนบธรรมเนียม กฎเกณฑ์ของหมู่บ้าน
- ◎ มีวัฒนธรรมชุมชน

ลักษณะเฉพาะ

ความเป็นอิสระจากรัฐ

การควบคุม
ส่วย / ภาษี

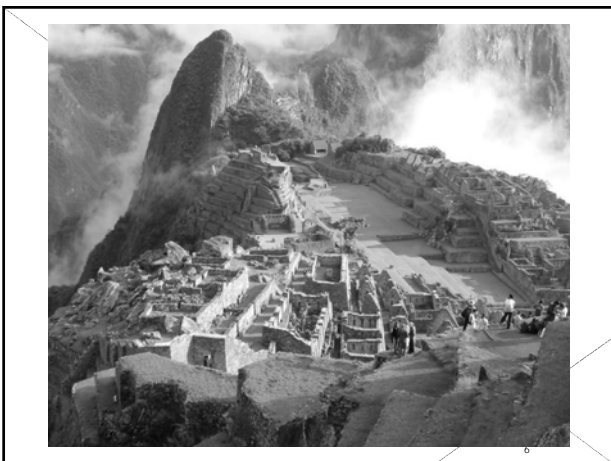
เมืองก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ศูนย์กลางด้าน

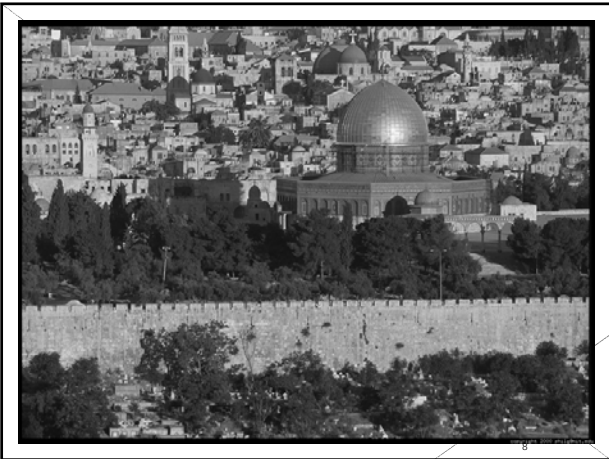
- ◎ การปกครอง (ราชธานี / เมืองหลวง)
- ◎ เมืองการค้า
- ◎ ยุทธศาสตร์
- ◎ ศาสนา เช่น เมืองศักดิ์สิทธิ์

หรืออาจมีปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน

มีลักษณะเป็นเมืองและชนบทไปพร้อมกัน

เมืองสำคัญก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม : ตะวันออก

ระบบการค้าภายในและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น

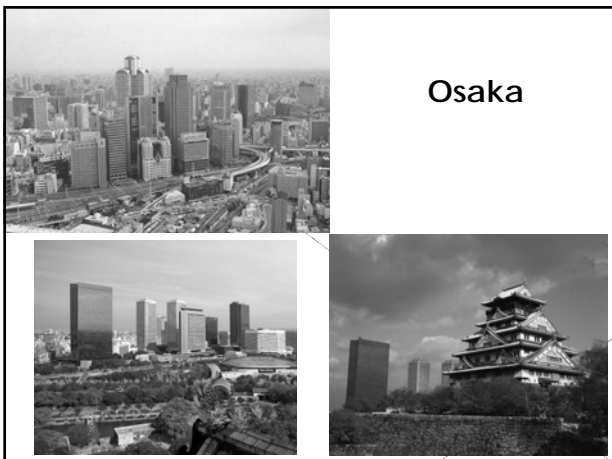
ศตวรรษ 17 : เกียวโต, โอซากา

ศตวรรษที่ 18 : เมืองเพิ่มจำนวนมากขึ้น

ขนาดขยายตัวขึ้น

Kyoto

Osaka

เมืองสำคัญก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม : ตะวันตก

การขยายตัวการค้า

ศตวรรษที่ 17 : ลอนดอน

(ใหญ่ที่สุดในยุโรป)

การปฏิวัติอุตสาหกรรม Industrial Revolution

ลักษณะสำคัญ :

ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องด้านพลังงาน เทคโนโลยี

การผลิตเครื่องจักรโรงงาน

การผลิตแบบหัตถอุตสาหกรรมที่เคยอยู่ร่วมกับเกษตรใน
คว่ำเรือนชาวนา แยกตัวมาผลิตเอกเทศ

กรณีศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

Self sufficiency- Self government

British Raj

**Capitalism
Free Trade**

**การค้าเสรี ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การอพยพ
การแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก**

***การปฏิรูปที่ดิน (Land Reform)**

- การเปลี่ยนแปลงระบบการถือครองที่ดิน (สิทธิ์ - กรรมสิทธิ์)
- การจัดเก็บภาษี : ความยากจน การอพยพเข้าเมือง
- So Many Hungers : ร้อยหัว
- He Who Rides a Tiger : คนขี่เสือ

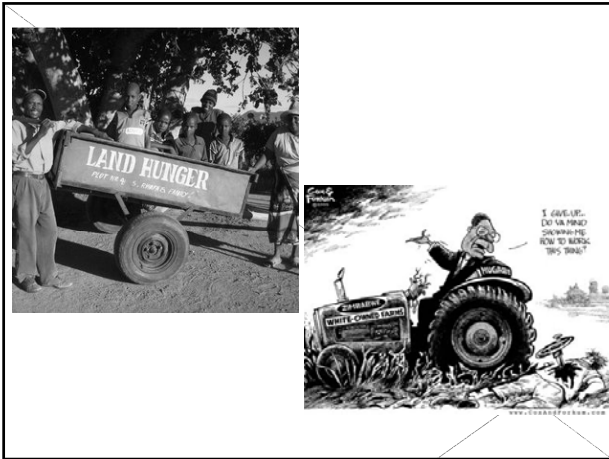
***การพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้เมืองใหญ่เป็นแหล่งงาน**

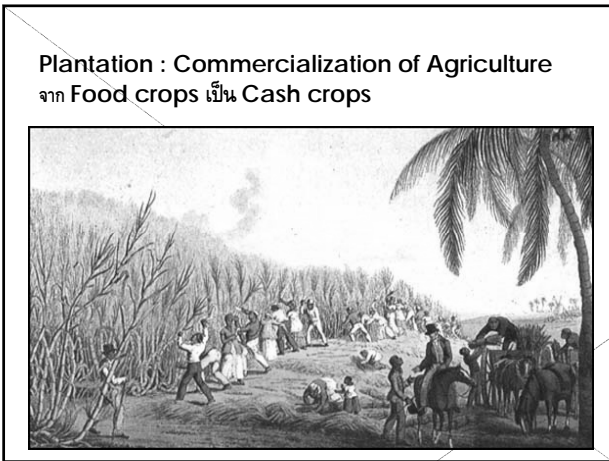

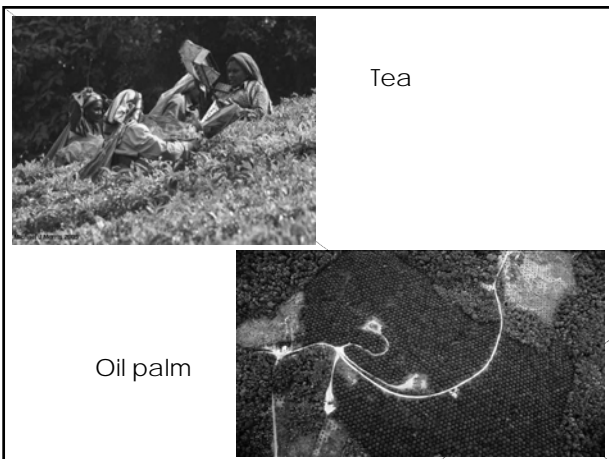
**ਜੱਟ ਦੀ ਜੂਨ ਬੁਰੀ
ਤੜਫ-ਤੜਫ
ਮਰ ਜਾਣਾ**

orkut.org.in
kunal

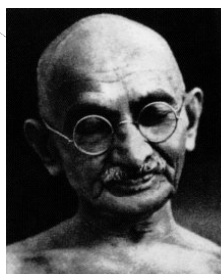

การทำลายป่าธรรมชาติเพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน

Indigo
คราม / สีย้อมผ้า

**THERE IS
NO GOD
HIGHER
THAN
TRUTH
-MAHATMA
GANDHI**

การต่อสู้เพื่อเกษตรกรผู้ยากไร้ที่ Champaran
กรณี Indigo plantation 1918

ระบบบังคับปลูก (Culture System)

ในอินโดนีเซีย สมัยเป็นอาณานิคม

Monoculture การปลูกพืชเชิงเดี่ยว

การบังคับปลูก ลูกจันทน์เทศ ที่เกาะ Banda

Nutmeg ลูกจันทน์เทศ

ภาพรวมของทั้งโลก
การลดของภาคเกษตรกรรม

◎ การเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมกับการเติบโตของเมือง

กระบวนการทำให้เป็นเมือง Urbanization

เกิดทั่วโลก หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม (แต่ไม่เท่ากัน)

ลักษณะเด่น : การอพยพประชากรชนบทเข้าไปในเมือง

ปัจจัย : การพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่
(MODERNIZATION)

การทำให้เป็นอุตสาหกรรม
(INDUSTRIALIZATION)

ปัญหา ภาคชนบทกับเมืองหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม
ห่างกันมากขึ้น

นายทุนและคนในเมืองได้เปรียบ ชาวนาถูกึ่งข้างหลัง
ทางออก รวมตัวช่วยเหลือกันเอง
รวมเป็นสหกรณ์

ในอเมริกา ขยายตัวเป็นการต่อสู้ทางการเมือง

การพัฒนาตามคลื่นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

◎ คลื่นลูกที่ 1 ค.ศ. 1870-1914

◎ คลื่นลูกที่ 2 ค.ศ. 1945-1980

◎ คลื่นลูกที่ 3 ค.ศ. 1980-ปัจจุบัน

ฉันทานุมัติแห่งวอชิงตัน
Washington Consensus

การเติบโตของเมืองทั่วโลก (ข้อมูล UN)

ปี ค.ศ.

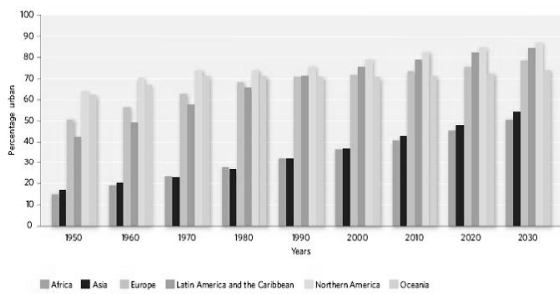
1900 ประชากรในเมือง 13% (220 ล้านคน)

1950 ประชากรในเมือง 20% (732 ล้านคน)

2000 ประชากรในเมือง 49 % (3,200 ล้านคน)

2008 ประชากรในเมือง = ครึ่งหนึ่งของโลก

Figure 3: Percentage of Population at Mid-year Residing in Urban Areas, by Region, 1950-2030

Source: United Nations, 2006, World Urbanization Prospects: The 2005 Revision, Table A.2, New York: Population Division, Department of Economic and Social Affairs, United Nations.

35

WORLD = CITY

At the outset of the twentieth century, 10% of the population lived in cities

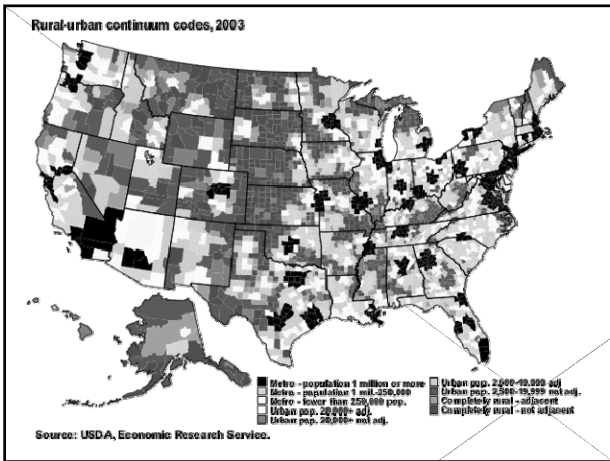
In 2000, around 50% of the world population lives in cities

Harvard Project on the City, MIT, 2001

36

5 เมืองใหญ่ ที่มีประชากรหนาแน่น

- ◎ Tokyo 34 millions
- ◎ Mexico City 22 millions
- ◎ Seoul 22 millions
- ◎ New York 21 millions
- ◎ Sao Paulo 20 millions

การล่มสลายของชนบท

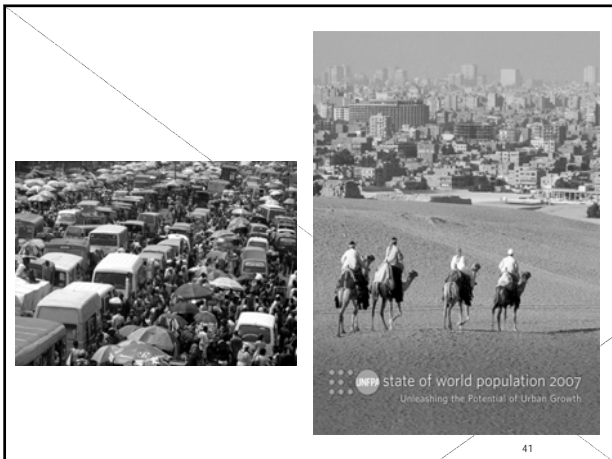
เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมแบบปลูกพืชเพื่อการค้า
และการค้า : การสูญเสียการพึ่งตัวเอง

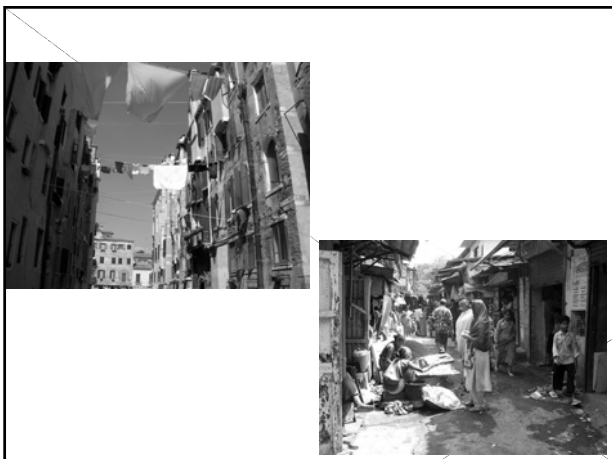
เครื่องจักรเพื่อการเกษตร : - การใช้แรงงานคนน้อยลง
- ผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่ถูกกดราคา

ชานาเลียงต่อรายได้มากขึ้น เกิดสภาวะหนี้สิน สูญเสียที่ดินอพยพเข้าเมือง

สภาพในเมือง

- ◎ คนชนบทหรือคนต่างชาติ อพยพเข้ามา
- ◎ เกิดการกระจุกตัวของประชากรอยู่ใกล้โรงงาน
- ◎ เมืองขยายใหญ่ขึ้น แตกต่างกับชนบทมากขึ้น
- ◎ การก่อสร้าง รูปแบบอาคาร

ความเปลี่ยนแปลงของเมือง

- ◎ ด้านกายภาพและลักษณะของเมือง
- เมืองมหานคร (Metropolis)
- เมืองโตเดี่ยว (Primate City)
- ◎ โครงสร้างเมืองด้านประโยชน์ใช้สอย

แรงจูงใจในการเลือกอยู่ในเมือง

- ◎ โอกาสที่ดีกว่าด้าน งาน การศึกษา ที่อยู่อาศัย เงินตรา การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟ สถานพยาบาล) การบันเทิง การรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางสังคม

ตลาดหุ้น Wall Street

ในเมือง

คนรวย : โอกาสที่ดีทุกด้าน

กรรมกร : รวมตัวเป็นองค์กรเรียกร้องความเป็นธรรมด้านทำงาน
และความเป็นอยู่

วิธีชีวิตโดยทั่วไป : การไร้ราก : ครอบครัวเดี่ยว

: ทำงานหนัก : อิทธิพลของเทคโนโลยีและสื่อ

: การรวมตัวเป็นชุมชนเฉพาะกิจมากขึ้น

: เผชิญปัญหาและภาวะต่าง ๆ ร่วมกัน

หมอกควันพิษ อาชญากรรม ยาเสพติด

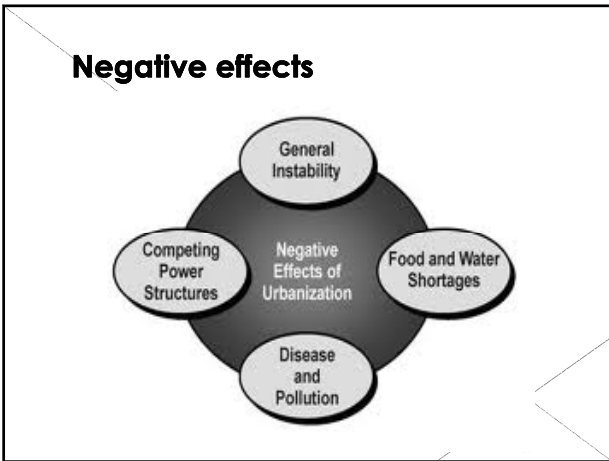

NATIONAL GEOGRAPHIC Photograph by Joel Cobb

ภาพรวม

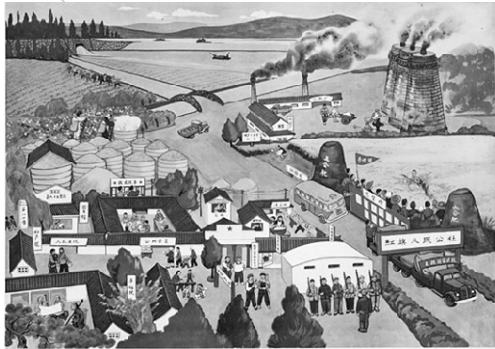
- ◎ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- ◎ ทวีติภรณ์ของการพัฒนา
- ◎ ความยากจนกับการกระจายรายได้
- ◎ การเสื่อมค่านิยมทางด้านจริยธรรม
- ◎ การล่มสลายของชนบท
- ◎ การพัฒนาที่ขาดการวางผังเมืองโดยรวม

บทบาทเผชิญปัญหาภาวะและการแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้น

ทางออกโดยรวม

- : การรื้อฟื้นความรู้และศักยภาพของชนบทจากวัฒนธรรมของชุมชน
- : การวางแผนพัฒนาเมืองล่วงหน้าด้านกายภาพโดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ระบบนิเวศ

กำหนดวันกิจกรรมใหม่

ชมภาพยนตร์และฟังการอภิปรายเรื่อง

Whale Rider

วันพุธที่ 30 พฤศจิกายน 2554

เวลา 13:00 – 16:00 น.

ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. ต้อย ชุ่มสาย

HB 7 ชั้น 8

